

Infographic Jongerenwerk

Wat is jongerenwerk?

Jongerenwerk is een voorziening in de pedagogische basisinfrastructuur. Jongerenwerkers focussen zich op de begeleiding van jongeren in de leeftijd van 10-23 jaar die steun nodig hebben bij het volwassen worden.

Wat is de kracht van jongerenwerk?

Voor jongeren
Jongerenwerkers begeleiden jongeren naar volwassenheid en actief burgerschap en bieden mogelijkheden voor het vinden van een positief en reëel toekomstperspectief, zoals stage, werk of een opleiding. Jongeren ontwikkelen zich zowel op persoonlijk als sociaal vlak. Indien nodig behartigen jongerenwerkers hun belangen en geven ze grenzen aan.

Voor de leefomgeving
Jongerenwerk draagt bij aan het verstevigen van het pedagogisch klimaat en de sociale cohesie in een buurt. Door de inzet van jongerenwerk neemt de kans toe dat jongeren zich nu en in de toekomst inzetten voor hun omgeving.

Voor de samenleving
Jongerenwerk heeft een preventieve functie. Het draagt onder andere bij aan het voorkomen van criminaliteit, radicalisering en schooluitval. Bovendien pakken jongerenwerkers de ondersteuningsvraag van jongeren op een laagdrempelige manier op, waardoor zorg niet altijd noodzakelijk is. Ook biedt jongerenwerk de mogelijkheid tot het afschalen van hulp en het normaliseren van (lichte) problematiek.

Het effect van jongerenwerk

Maatschappelijk businesscase jongerenwerk (Participatie Advies)

Uit een maatschappelijke business case blijkt dat jongerenwerk bijdraagt aan:

- Voorkomen van zorg: Het besparingspotentieel op (lichte) hulpverlening, door de inzet van jongerenwerk, wordt geschat op 45 miljoen euro.
- Vergroten van sociale cohesie: Door inzet van het jongerenwerk voelen jongeren en buurtbewoners zich sterker verbonden met hun buurt en met elkaar.

Effectenonderzoek jongerenwerk (Youth Spot)

Onderzoek onder 1.579 jongeren tussen de 10 en 24 jaar toont aan dat jongerenwerk bijdraagt aan het realiseren van de transformatiedoelen van gemeenten door:

- Het versterken van eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden.
- Het doorverwijzen naar de juiste (professionele) hulp en ondersteuning.
- Het stabiliseren en voorkomen van escalatie van zware problematiek.

Wat doen jongerenwerkers?

Jongerenwerkers houden zich bezig met contact maken, signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. Hierbij wordt samengewerkt met ouders, school, jeugdhulp, wijkteams en politie. In contact met jongeren en de samenleving gebruiken jongerenwerkers negen beschreven en onderbouwde methodieken:

1 Groepswork

Gericht op het beïnvloeden van interacties en processen binnen een groep, met als doel om bij te dragen aan de ontwikkeling van de groep als geheel én op individueel niveau.

2 Individuele begeleiding

Motiveert jongeren tot positieve gedragsveranderingen en het versterken van hun talenten en kwaliteiten.

3 Ambulant jongerenwerk

Jongerenwerkers zijn aanwezig op plaatsen waar jongeren (samen)komen. Dit kan zijn op straat, scholen, pleintjes, sociale media en winkelcentra. Vanuit de leefwereld van de jongeren onderzoeken zij welke mogelijkheden er zijn om jongeren te 'activeren' of waar ondersteuning nodig is om obstakels in persoonlijke omstandigheden te overwinnen.

4 De inloop

Een laagdrempelige omgeving waar jongeren (nieuwe) vrienden ontmoeten en vaardigheden opdoen. Jongerenwerkers bouwen hier een betekenisrelatie op met jongeren en sporen aan tot empowerment en participatie.

5 Informatie en advies

Als integraal onderdeel van het dagelijks contact tussen jongeren en jongerenwerkers, is deze methodiek erop gericht dat jongeren toegang krijgen tot de informatie die voor hen van belang is. Zo ontwikkelen zij het vermogen om informatie te analyseren en te gebruiken.

6 Talentgericht werken

Focus van de jongerenwerker ligt hierbij op het ontwikkelen van interesses, talenten en competenties van jongeren. Jongerenwerkers bieden jongeren de ruimte om kwaliteiten in te zetten binnen de samenleving en zich persoonlijk te ontwikkelen.

7 Meidenwerk

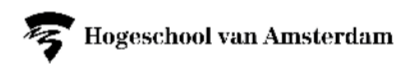
Gericht op identiteitsontwikkeling van meisjes en jonge vrouwen bij wie de ontwikkelingsvraag voortvloeit uit het 'vrouw' zijn.

8 Peer-to-peer

Jongerenwerk stimuleert en faciliteert interacties tussen jongeren die eigenschappen, ervaringen of vriendengroepen delen, om zo een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van jongeren.

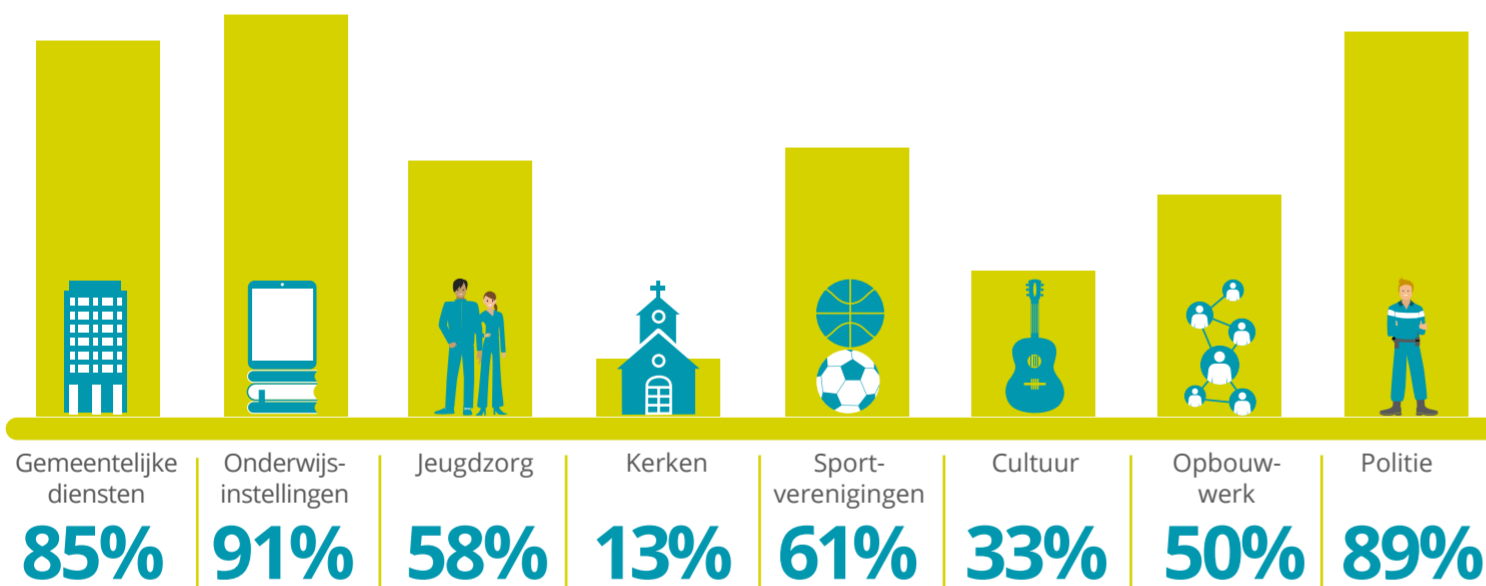
9 Youth Organizing

Jongerenwerkers stimuleren, motiveren en ondersteunen jongeren om zelfstandig initiatieven te nemen, deze vorm te geven, uit te voeren en te onderhouden. Hierbij gaat het erom dat jongeren de aanzet doen, regie hebben en de verantwoordelijkheid dragen voor de praktische realisatie van het initiatief.

Met wie werken jongerenwerkers samen?

Jongerenwerk is onderdeel van de pedagogische basisinfrastructuur en is een zelfstandige voorziening naast school en organisaties voor sport en cultuur. Vanuit hun positie in de pedagogische basisinfrastructuur vormt het jongerenwerk een brug naar de pedagogische civil society (ouders, familie, buurtbewoners en informele netwerken in de wijk) en naar de partners binnen de domeinen zorg, onderwijs, veiligheid, sport & cultuur en werk.

Doelgroep

De focus van het jongerenwerk ligt in het bijzonder op jongeren in een kwetsbare positie. Deze jongeren zijn onder te verdelen in:

Jongeren waarmee het goed gaat

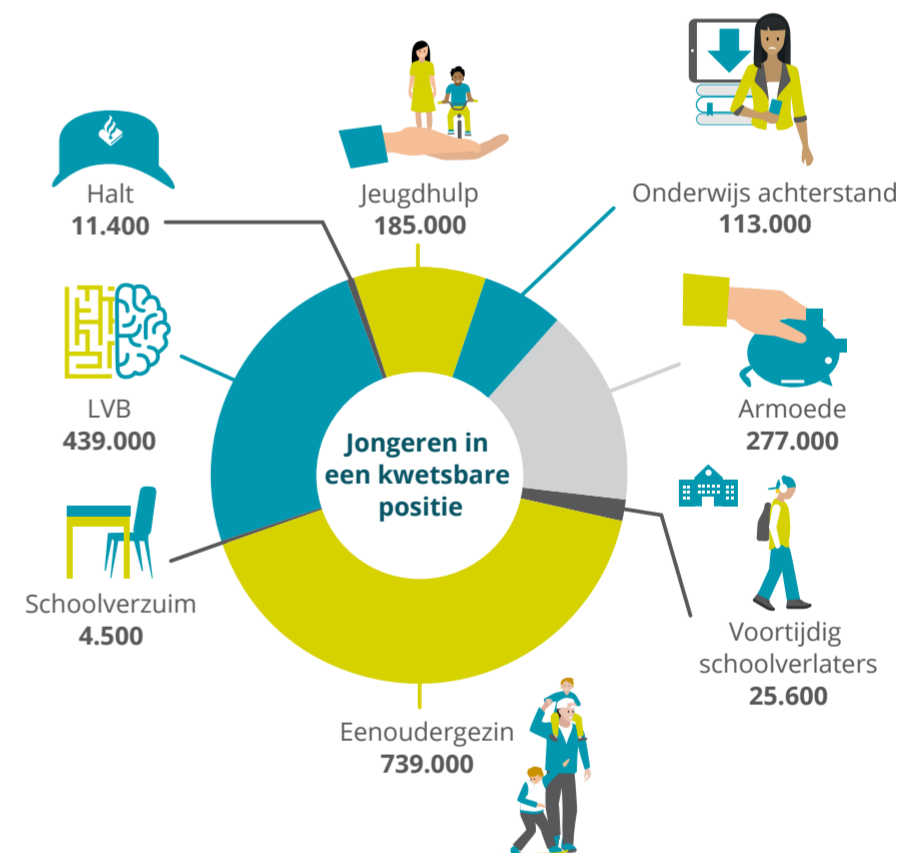
Deze jongeren groeien op in een gezonde, veilige en kansrijke omgeving. Ze ervaren geen grote problemen, maar hebben wel steun nodig bij het volwassen worden.

Jongeren met lichte problematiek

Deze jongeren ervaren beginnende of lichte problemen op één of meerdere leefgebieden, zoals op school, thuis of in het sociale netwerk.

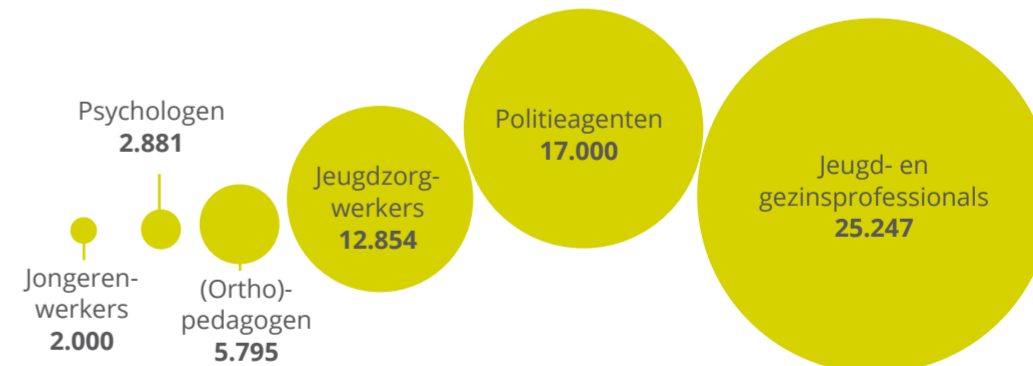
Jongeren met zwaardere problematiek

Deze jongeren ervaren op één of meerdere leefgebieden significante problemen. Dit zijn bijvoorbeeld dak- en thuisloze jongeren, jongeren met een licht verstandelijke beperking of voortijdig schoolverlaters.

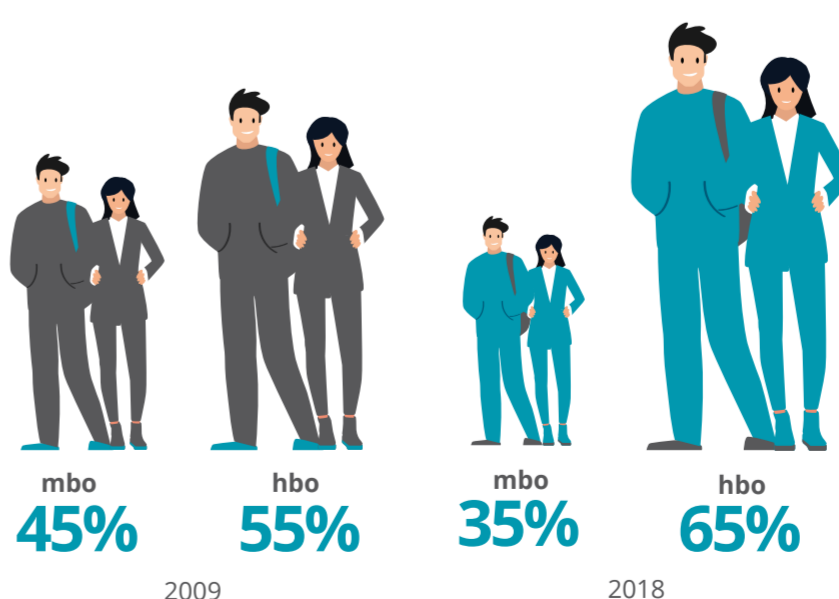

Inzet in aantallen

Naar schatting zijn er 2.000 jongerenwerkers in Nederland. Hiernaast is te zien hoe dit aantal zich verhoudt tot andere professionals binnen het jeugd-domein.

Competenties en opleidingsniveau

Jongerenwerkers hebben verschillende opleidingsachtergronden. Het aantal jongerenwerkers met een hbo opleiding neemt toe. Jongerenwerkers hebben vaak een van de volgende opleidingen gevolgd: Culturele en Maatschappelijke Vorming (hbo), Social Work (hbo) en Sociaal Cultureel Werker (mbo).

Jongerenwerkers zijn pedagogisch onderlegd (booksmart) en in staat om aan te sluiten bij de leefwereld van jongeren (Streetwise). Zij kunnen zich identificeren met de straatcultuur en jongeren die veel tijd op straat doorbrengen vinden aansluiting bij hun. Jongerenwerkers kennen de dagelijkse werkelijkheid van de straat, de persoonlijke verhalen en verstaan de taal van jongeren. Met deze kennis weet de jongerenwerker professionele relaties met jongeren op te bouwen.

Samenwerkingspartners van het jongerenwerk binnen verschillende domeinen

Veiligheid

Partijen
• Politie (wijkagent)
• Boa's
• Halt

Doel
• Voorkomen van overlast, radicalisering en criminaliteit

Onderwijs

Partijen
• Scholen (po, vo, mbo)
• Leerplicht
• RMC

Doel
• Voorkomen schooluitval
• Verstrekken eigen kracht

Zorg

Partijen
• Jeugdhulp/jeugdzorg
• CJG
• Wijkteams
• JGZ

Doel
• Preventie
• Normaliseren
• Verminderen specialistische zorg

Werk

Partijen
• Werkgevers
• Gemeente (werk en inkomen)
• UWV

Doel
• Arbeidsparticipatie

Sport en cultuur

Partijen
• Sportverenigingen
• Poppodia
• Culturele centra (bibliotheken, theaters)

Doel
• Talentontwikkeling
• Stimuleren maatschappelijke participatie
• Vrijtijdsbesteding

Bronnen

De Meere, F., & Stoutjesdijk, F. (2019). Naast de jongeren. De staat van professioneel jongerenwerk in Nederland. Verwey-Jonker Instituut.

Metz, J., & Sonneveld, J. (2018). Methodisch werken in het jongerenwerk. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam, Amsterdams Kenniscentrum voor Maatschappelijke Innovatie.

Nederlands Jeugdinstituut. Cijfers over Jeugd en Opvoeding: Licht verstandelijk beperkte jeugd. Van <https://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfersover-Jeugd-en-Opvoeding>

Participatie Advies. (2017). De maatschappelijke Business Case jongerenwerk voor gemeenten. Utrecht: Participatie Advies.

SKJ (2019). Samen Onderweg | Jaarverslag 2018. Biltoven: SKJ Jeugd.

Valkestijn, M., Bakker, P., Hilverdink, P., & Metz, J. (2015). Jongerenwerk in beeld - voor partners in de wijk. Nederlands Jeugdinstituut.

Sonneveld, J., Metz, J. & Manders, W. (2019). De preventieve kracht van het jongerenwerk. Bijdrage aan de transformatiedoelen van de Jeugdwet. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.